

COMMISSIE VOOR HET BANK- EN FINANCIEWEEZEN

Prudentieel Toezicht

Brussel, 21 oktober 1993.

CIRCULAIRE B 93/5 AAN DE KREDIETINSTELLINGEN

Geachte mevrouw,
Geachte heer,

In het kader van de bescherming van het spaarderspubliek en het prudentiële toezicht heeft de Commissie voor het Bank- en Financiewezen in haar circulaire van 28 juli 1987 uiteengezet onder welke voorwaarden de kredietinstellingen een beroep kunnen doen op gevolmachtigde agenten en hoe op een dergelijk netwerk toezicht moet worden gehouden.

Op basis van haar ervaring met dit systeem sinds 1987 is de Commissie voor het Bank- en Financiewezen van oordeel dat de beginselen en de regels voor de gevolmachtigde agenten van de kredietinstellingen die aan haar toezicht zijn onderworpen, aan herziening toe zijn en heeft derhalve haar circulaire van 28 juli 1987 geamendeerd.

Deze circulaire die de tekst van 28 juli 1987 vervangt, geldt voor alle in België gevestigde of in België bedrijvige gevolmachtigde agenten, die optreden voor rekening van in België gevestigde kredietinstellingen.

1. Het begrip gevolmachtigd agent

In deze circulaire wordt onder gevolmachtigd agent de persoon verstaan die, beroepshalve maar niet op grond van een arbeidscontract, bevoegd is om als zelfstandige in naam en voor rekening van een kredietinstelling verrichtingen uit te voeren die tot haar normaal bedrijf behoren, in rechtstreeks contact met haar cliënteel. Deze onbezoldigde gevolmachtigde agenten, op wie kredietinstellingen een beroep doen, verbinden de instelling, in wiens naam zij verrichtingen uitvoeren, binnen de grenzen van hun mandaat.

Wie, zonder enige vertegenwoordigingsbevoegdheid, verschillende partijen voor welbepaalde verrichtingen samenbrengt, wordt niet als gevolmachtigd agent beschouwd. De kredietinstellingen die een beroep doen op dergelijke bemiddelaars, moeten erop toezien dat die bemiddelaars de betrokken partijen enkel samenbrengen en dat zij op geen enkel ogenblik enige vertegenwoordigingsbevoegdheid hebben, zo niet zouden zij als gevolmachtigde agenten moeten worden beschouwd. De betrokken bemiddelaars mogen hun werkzaamheden enkel in eigen naam verrichten.

Voor de verkoop van kasbons is het wettelijk verboden een beroep te doen op andere bemiddelaars dan bedoeld in artikel 3 van de wet van 4 december 1990, behalve wanneer zij optreden in het kader van het statuut van gevolmachtigd agent.

2. Algemene beginselen

2.1. Exclusiviteit inzake de vertegenwoordigde kredietinstelling

2.1.1. Voor de bankwerkzaamheden die in artikel 3, paragraaf 2 (1) van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen zijn opgesomd, mogen gevolmachtigde agenten, behalve voor lening- en leasingverrichtingen, slechts één kredietinstelling vertegenwoordigen. Dit exclusiviteitsbeginsel geldt zelfs voor de hierboven bedoelde werkzaamheden die de kredietinstelling zelf niet uitoefent.

Onder voorbehoud van specifieke organisatie- en toezichtsmaatregelen die de kredietinstelling kan treffen, kan het door de kredietinstelling verleende mandaat niet alleen de werkzaamheden van de kredietinstelling zelf omvatten, maar ook die van haar in België als kredietinstelling gevestigde dochters of van een financiële instelling die de werkzaamheden verricht als bedoeld in het voornoemde artikel 3, paragraaf 2. Het spreekt voor zich dat het tweede lid van punt 2.2.2.b) moet worden toegepast wanneer de betrokken dochter een beursvennootschap is.

2.1.2. Inzake kredietverlening mag de gevolmachtigde agent die de kredietinstelling vertegenwoordigt voor de in punt 2.1.1. bedoelde werkzaamheden, hetzij als gevolmachtigd agent, hetzij als kredietmakelaar optreden. Indien hij voor kredietverlening als gevolmachtigd agent optreedt, zal hij uitsluitend alle kredietvormen verstrekken die worden verstrekt door de kredietgever die hij vertegenwoordigt. Voor de kredietvormen die niet worden verstrekt door de kredietinstelling die de gevolmachtigde agent vertegenwoordigt en voor zover de regels inzake cumulatie van verschillende functies (zie 2.2. en 3.4.) worden nageleefd, mag een gevolmachtigd agent optreden als gevolmachtigd agent voor een andere kredietinstelling.

2.1.3. De gevolmachtigde agenten moeten de exclusiviteitsregel zowel rechtstreeks als onrechtstreeks naleven en mogen het exclusiviteitsbeginsel niet omzeilen door een beroep te doen op natuurlijke of rechtspersonen die als tussenpersoon optreden.

---

(1) Zie de lijst van de in artikel 3, § 2 van de wet van 22 maart 1993 opgesomde werkzaamheden als bijlage.

2.2. Onverenigbaarheidsregeling

2.2.1. Cumulatie van de functie van gevolmachtigd agent en het voor eigen rekening verrichten van werkzaamheden als bedoeld in het voornoemde punt 2.1.1. is verboden. Deze verbodsbepaling geldt met name voor cumulatie van wisselverrichtingen voor eigen rekening, met inbegrip van contantwisselverrichtingen zoals bedoeld in artikel 194, tweede lid, van de wet van 4 december 1990, met de werkzaamheden van gevolmachtigd agent.

2.2.2. a) Cumulatie van de functie van gevolmachtigd agent van een kredietinstelling met het voor eigen rekening verrichten van de werkzaamheden van een beursvennootschap, is verboden. Hetzelfde geldt voor cumulatie van de functie van gevolmachtigd agent van een kredietinstelling met het verrichten van de werkzaamheden van gevolmachtigde van een beursvennootschap, onder voorbehoud van de bepalingen van punt b).

b) Een gevolmachtigd agent van een kredietinstelling mag optreden als gevolmachtigd agent van een beursvennootschap, op voorwaarde dat de betrokken kredietinstelling zelf geen beursorder ontvangt.

De beursvennootschap moet zich ertoe verbinden dat zij het geld dat zij voor beursorders ontvangt door bemiddeling van een gevolmachtigd agent die optreedt voor eigen rekening en zijn functie cumuleert met de functie van gevolmachtigd agent van een kredietinstelling, enkel kan ontvangen als gevolmachtigd agent van die kredietinstelling. De kredietinstelling en de beursvennootschap moeten in dat geval een overeenkomst sluiten waarin het toezicht op de werkzaamheden wordt geregeld. In die overeenkomst moeten de verantwoordelijkheden van de kredietinstelling en de beursvennootschap met betrekking tot de werkzaamheden van de voor hun rekening bedrijvige gevolmachtigde agent duidelijk worden gedefinieerd. Dit veronderstelt dat de kredietinstelling en de beursvennootschap hun gevolmachtigde agenten identieke procedures en veiligheidsmaatregelen opleggen in hun relaties met hun cliënteel, en dat zij zich ervan vergewissen dat hun partner voldoende middelen kan inzetten om daarop toe te zien.

2.2.3. Een kredietinstelling kan ermee instemmen dat haar gevolmachtigde agenten andere beroepsactiviteiten uitoefenen dan waarvoor zij hen een mandaat heeft gegeven, zolang die activiteiten duidelijk gescheiden worden gehouden en er voldoende waarborgen zijn om de aan deze situatie inherente risico's te beperken. Het publiek mag geenszins de indruk krijgen dat die andere werkzaamheden voor rekening van de kredietinstelling worden uitgeoefend. Voorbeelden

van gecumuleerde werkzaamheden die als verenigbaar met het statuut van gevolmachtigd agent worden beschouwd, zijn de bemiddeling in verzekeringen of vastgoedtransacties, fiscale dienstverlening en advies aan ondernemingen, dienstbetoon als sociaal secretariaat of ziekenfondssecretariaat. Wanneer kredietinstellingen een beroep doen op agenten die dergelijke werkzaamheden cumuleren, moeten zij van die agenten verkrijgen dat zij mogen nagaan of de opgelegde scheiding van functies strikt wordt nageleefd.

De gevolmachtigde agenten moeten de onverenigbaarheidsregeling zowel rechtstreeks als onrechtstreeks naleven en mogen het onverenigbaarheidsbeginsel niet omzeilen door een beroep te doen op natuurlijke of rechtspersonen die als tussenpersoon optreden.

2.3. Informatieverstrekking aan de cliënteel

De kredietinstellingen moeten instaan voor een maximale veiligheid van de verrichtingen van hun gevolmachtigde agenten door een passend toezicht, passende procedures en een adequate informatieverstrekking aan het publiek.

De kredietinstellingen moeten ervoor zorgen dat de spaarders worden beschermd door te vermijden dat hun rechtmatig vertrouwen door bedrieglijke constructies wordt misbruikt. Zij moeten bijgevolg vermijden dat diensten worden verleend waarvan de cliënteel ten onrechte zou kunnen veronderstellen dat zij onder de verantwoordelijkheid van de kredietinstelling worden uitgevoerd.

De gevolmachtigde agent oefent zijn werkzaamheden uit als lasthebber van de kredietinstelling, onder de benaming van de kredietinstelling die hij vertegenwoordigt.

De gevolmachtigde agent moet zijn cliënt volledig informeren over de aard van de verrichtingen die hij voor rekening van de kredietinstelling mag uitvoeren zodra beiden een zakenrelatie aanknopen waardoor de cliënt een gewone cliënt wordt. De cliënt zal er bij die gelegenheid op worden gewezen dat alle contant- en effectenverrichtingen moeten worden vastgelegd op voorgedrukte stukken met briefhoofd van de kredietinstelling, waarvan de cliënt bij het afsluiten van elke verrichting een exemplaar moet ontvangen. De in dit lid vermelde gegevens zullen door de kredietinstelling zelf worden bevestigd in de correspondentie die naar het door de cliënt vermelde adres wordt gestuurd (tenzij de cliënt ter zake andere formele instructies geeft die aan de kredietinstelling worden meegedeeld).

3. Het agentencontract

De samenwerking tussen de gevolmachtigde agent en de kredietinstelling steunt op een schriftelijk contract. Dit contract moet, rekening houdend met de onafhankelijkheid van de gevolmachtigde agent, de noodzakelijke beginselen bevatten om de veiligheid van de uitgevoerde verrichtingen voor rekening van de kredietinstelling zeker te stellen.

- 3.1. Het contract of een bijlage bij het contract moet op beperkende wijze vermelden welke werkzaamheden zijn toegestaan en voor welk soort verrichtingen de gevolmachtigde agent bevoegd is. Het contract moet bepalen dat de agent voor rekening van de kredietinstelling geen enkele verrichting mag uitvoeren waarvoor hij geen schriftelijke instructies heeft gekregen.
- 3.2. Het contract bevat een exclusiviteitsclausule overeenkomstig de beginselen vermeld in punt 2.1.
- 3.3. Inzake kredietverlening moet het optreden van de agent beperkt blijven tot het verzamelen en verifiëren van de vereiste gegevens en handtekeningen en het overleggen van de stukken aan de kredietinstelling. Aangezien de gevolmachtigde agent geen beslissingsbevoegdheid heeft, moet elke inmenging vanwege de gevolmachtigde agent in een beslissing tot kredietverlening worden uitgesloten. De gevolmachtigde agent mag de kredietinstelling pas verbinden nadat die zelf een beslissing heeft genomen, met als gevolg dat hij pas dan het kredietaanbod mag meedelen en het contract sluiten. Onverminderd deze beginselen zal een gevolmachtigd agent evenwel, op basis van gestandaardiseerde onderzoeksregels (bijvoorbeeld in de vorm van credit scoring) en objectieve criteria waarvoor een procedure van bevestiging a posteriori is ingebouwd, krediet mogen verlenen voor beperkte bedragen, waarvan de maxima door de kredietinstelling worden vastgesteld.
- 3.4. De uitoefening van een andere beroepsactiviteit moet vooraf schriftelijk ter kennis worden gebracht van de kredietinstelling. In het contract zal duidelijk worden bepaald dat wanneer de betrokken activiteit strijdig zou zijn met de beginselen vervat in deze circulaire, de kredietinstelling zich tegen haar uitoefening kan verzetten.

Het contract of de bijlage bij het contract moet in duidelijke bewoordingen vermelden welke werkzaamheden zijn toegelaten. Het niet-naleven van deze contractuele clausule moet worden gesanctioneerd.

Het contract vermeldt dat een voorafgaande schriftelijke toestemming is vereist om de toegestane werkzaamheden te wijzigen.

- 3.5. Het contract vermeldt de verplichting om zich te schikken naar de door de kredietinstelling voorgeschreven administratieve en boekhoudkundige procedures. Die impliceren in het bijzonder de onmiddellijke registratie van elke verrichting, de naleving van de regels die door de kredietinstelling worden uitgewerkt overeenkomstig de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake witwassen van kapitaal, met name in verband met de formele identificatie van de cliënten.

- 3.6. De gevolmachtigde agent moet er zich toe verbinden geen methodes te gebruiken die tot doel of als gevolg hebben belastingontduiking door derden te bevorderen en die een bijzonder mechanisme vormen zoals bedoeld in artikel 57, paragraaf 3 van de wet van 22 maart 1993.
- 3.7. De gevolmachtigde agent moet er zich toe verbinden binnen de door de kredietinstelling bepaalde termijnen de door hem verschuldigde bedragen en effecten over te maken en de stukken voor te leggen waaruit de financiële en kredietverrichtingen blijken.
- 3.8. De agent mag in geen geval een mandaat of een volmacht op rekening van één van zijn cliënten bezitten, tenzij van inwonende gezinsleden, noch zelf waarden of boekjes van cliënten in open bewaargeving houden.

Een uitzondering op het verbod om zelf waarden of boekjes van cliënten te bewaren is slechts toegestaan mits akkoord van de kredietinstelling. In dat geval beperkt de rol van de gevolmachtigde agent zich tot daden van gewone bewaring en bestuur, met uitsluiting van alle daden van beschikking. De gevolmachtigde agent moet verslag uitbrengen bij de kredietinstelling over de hoegrootheid van de betrokken waarden en volumes.
- 3.9. De gevolmachtigde agent mag in geen enkel geval een vergoeding aanvaarden van de cliënteel.
- 3.10. De gevolmachtigde agent moet zich ertoe verbinden voor zijn werkzaamheden in het kader van het agentencontract enkel gebruik te maken van stukken, circulaires, teksten en reclamemateriaal van of goedgekeurd door de kredietinstelling.
- 3.11. De gevolmachtigde agent moet erin toestemmen dat alle boeken en stukken over zijn opdracht als agent aan de interne en externe controle van de kredietinstelling worden onderworpen om de regelmatigheid van de verrichtingen te kunnen toetsen. Bij die gelegenheid moet ook worden nagegaan of, in geval van overeenkomstig punt 2.2.3. toegelaten cumulatie met werkzaamheden die hiermee verenigbaar zijn, alle functies wel degelijk gescheiden worden gehouden.
- 3.12. Het contract moet voor de kredietinstelling in de mogelijkheid voorzien om onverwijld een einde te maken aan de relaties met de gevolmachtigde agent, onverminderd de eventuele toekenning van een schadevergoeding, conform het gemeen recht.

4. Interne procedures

4.1. De kredietinstelling moet instaan voor de uitwerking van administratieve en boekhoudkundige procedures voor het bedrijf van de gevolmachtigde agenten die een passend intern toezicht mogelijk maken.

Deze procedures hebben in het bijzonder betrekking op volgende punten :

- voor elke verrichting en haar onmiddellijke boekhoudkundige registratie moeten regels worden vastgesteld ;
- tenzij procedures worden uitgewerkt die een soortgelijke veiligheid bieden moeten alle verrichtingen worden vastgelegd op vooraf genummerde, voorgedrukte stukken, met briefhoofd van de kredietinstelling. De naleving van de volgorde van nummering moet geregeld worden gecontroleerd ;
- voor kasgeld moeten strakke beperkingen gelden ;
- er moeten regels worden vastgesteld voor het toezicht, bij de aanwerving, op de betrouwbaarheid, ervaring en scholing en de financiële positie van de gevolmachtigde agenten en hun eventuele lasthebbers en medewerkers. Voor gevolmachtigde agenten wier bedrijf in de vorm van een vennootschap wordt uitgeoefend, moet niet alleen toezicht worden gehouden op de ervaring en de betrouwbaarheid van haar zaakvoerders, maar ook op de reputatie en de financiële gezondheid van de vennootschap ;
- de kredietinstelling staat in voor de beroepsopleiding van haar gevolmachtigde agenten. Zij moet ervoor zorgen dat zij geïnformeerd blijven over de evolutie van technieken en verrichtingen ;
- de kredietinstelling moet instaan voor een direct schriftelijk contact met de cliënt. Zo is het bij voorbeeld raadzaam geregeld rekeninguittreksels te sturen naar het door de cliënt vermelde adres (tenzij de cliënt ter zake andere formele instructies geeft die aan de kredietinstelling worden meegedeeld). Geregeld wordt een akkoordverklaring over de rekeningen gevraagd die naar het door de cliënt vermelde adres wordt verstuurd. Zij mag niet via de gevolmachtigde agent worden gevraagd noch bezorgd ;
- bij het centrale bestuur staat een gespecialiseerde cel in voor een geregeld toezicht op de rekeningen van de gevolmachtigde agenten en de naleving van de procedures.

- 4.2. De kredietinstelling moet zorgen voor occasionele administratieve en boekhoudkundige controles ter plaatse, zonder voorafgaande verwittiging, in het bijzonder indien tekortkomingen worden vastgesteld. Deze controles mogen niet worden uitgevoerd door de commerciële inspectiedienst van de kredietinstelling. Voor de administratieve en boekhoudkundige controles moet de kredietinstelling een beroep doen op andere personen dan diegenen die de commerciële controles uitvoeren. Deze bepaling is bedoeld om te vermijden dat commerciële overwegingen de boekhoudkundige en administratieve aspecten zouden verdringen. Er wordt zowel een inspectieplanning als een programma voor de controles door de interne auditors opgesteld.
- 4.3. Voor de kredietverlening en wanneer de lasthebber als gevolmachtigd agent van de kredietinstelling optreedt, moet de aard van de controle en de inspectie worden aangepast aan de aard van de relatie tussen de kredietinstelling en haar agent en moet rekening worden gehouden met de inherente risico's van kredietverstrekking via gevolmachtigde agenten. Deze risico's houden enerzijds verband met de kwaliteit van de kredietproductie en anderzijds met de verantwoordelijkheid van de kredietinstelling wanneer haar gevolmachtigd agent de bestaande wetgeving niet naleeft, met name inzake consumentenkrediet.

5. Leiders en werknemers van de kredietinstelling die ten opzichte van een gevolmachtigd agent analoge werkzaamheden verrichten

Indien personen die door een arbeidsovereenkomst aan de kredietinstelling zijn verbonden, na hun gewone werktijd nog in eigen naam, via een derde of een vennootschap als gevolmachtigd agent bedrijvig zijn, dan zijn de beginselen van deze circulaire van overeenkomstige toepassing.

Voor personeelsleden die betrokken zijn bij het toezicht op de betrokken werkzaamheden of bij een belangenconflict, is cumulatie van werkzaamheden echter onaanvaardbaar en moet dan ook worden verboden.

Voor bestuurders die niet deelnemen aan het dagelijks bestuur en voor leden van het directiecomité van de kredietinstelling is cumulatie van werkzaamheden eveneens onaanvaardbaar.

6. Informatieverstrekking aan de Commissie voor het Bank- en Financieeween

In de veronderstelling dat een kredietinstelling een einde maakt aan het contract met een gevolmachtigd agent op grond van een zware fout of een vermoeden van zware fout, dient zij de Commissie voor het Bank- en Financieeween hiervan onmiddellijk op de hoogte te brengen.

7. Inwerkingtreding

Deze circulaire treedt onmiddellijk in werking. Onverminderd deze inwerkingtreding, zullen de bestaande overeenkomsten, indien nodig, zo snel mogelijk en uiterlijk op 30 juni 1994 worden aangepast.

Met de meeste hoogachting,

De Voorzitter,

J.-L. Duplat.

Biilage : één.

**LIJST VAN DE ACTIVITEITEN OPGESOMD ONDER ARTIKEL 3, § 2,
VAN DE WET VAN 22 MAART 1993 OVER HET STATUUT VAN EN HET
TOEZICHT OP DE KREDIETINSTELLINGEN**

- 1) In ontvangst nemen van deposito's en andere terugbetaalbare gelden.
- 2) Verstrekken van leningen, inclusief onder meer consumentenkrediet, hypothe-
cair krediet, factoring met of zonder verhaal en financiering van handels-
transacties (inclusief forfaitering).
- 3) Leasing.
- 4) Betalingsverrichtingen.
- 5) Uitgifte en beheer van betaalmiddelen (*credit cards*, reischeques, krediet-
brieven).
- 6) Verlenen van garanties en stellen van borgtochten.
- 7) Transacties voor eigen rekening van de instelling of voor rekening van
cliënten met betrekking tot :
  - a) geldmarktinstrumenten (*cheques*, wissels, depositobewijzen, enz.)
  - b) valuta's
  - c) financiële futures en opties
  - d) swaps en soortgelijke financieringsinstrumenten
  - e) effecten.
- 8) Deelnemingen aan effectenemissies en dienstverrichtingen in verband daarmee.
- 9) Advisering aan ondernemingen inzake kapitaalstructuur, bedrijfsstrategie en
daarmee samenhangende aangelegenheden, alsmede advisering en dienstverrich-
tingen op het gebied van fusie en overname van ondernemingen.
- 10) Bemiddeling op de interbankenmarkten.
- 11) Vermogensbeheer of -advisering.
- 12) Bewaarneming en beheer van effecten.
- 13) Commerciële inlichtingen.
- 14) Verhuur van safes.